

Janez
Strehovec

1.

Utrudi se spev: še 333 dni.

Travnik bosanski, nekakšna njiva zelena, kjer se traktor obrne kasarna, se razsvetli v vsej tihi krasoti:

Obrade, disciplinirani pivec, nazdravljam ti, kje je tvoj Dunav?

Kusturica, prvak vseh norosti, ves blag, kartezijsko human, ko prineseš mi pivo.

In Vlašič, nekakšen hrib general, ki gostiš nas z dežjem in viharjem, s snegom in soncem,

saj razumemo vse, molčimo ob vsem,

o vsem le sebi pojemo nekaj.

Ti Slavko in Šaran, ti brko, jaz brko, vsi skromni pred vprašanjem usodnim:

Krasotica civilna pojna me ljubiš le še v spominu ali v sanji in igri dotika?

Ne. Preko ograje skrivaje hitim po sparjeno pivo in lozo.

Vlašič, zdaj v megli zdaj v soncu, stražar je, včasih le mora.

In srebrna čistina v gozdu, v oranžni poseki, kjer vsi smo v četi, v maršu lagodnem . . .

vsak s svojo častno besedo o materi vojski,

vsak s svojim bleščečim mnenjem o Marsu stoletnem,
vsak s svojo stobarvno sliko slečene punce...

Molči, vojniki!

Poprimi mirno avtomat spominov:

Moja umrla mati! Komaj kdaj še.

Ne. Ne bom izpolnil tvoje temne slutnje.

Ne bom se zjokal več na tvojem grobu daljnem.

Saj zdaj dotik je drugi, dan drugačen,

svet ves oster in razstavljen.

Jeza in sovraštvo enostavna.

2.

Utrudi se spev: še 333 dni.

Hodimo po opuščeni, nekoč upehani progi.

Minareti, kot v sir pošpikani zobotrebci, štrlijo v zeleno.

In Lašva spokojna, tekoči oživek mesta iz bajke,

nekakšne Afrike zame in moje ledene bližine.

Recimo: lepo je.

Čas služenja obadu Marsu je višek,

čudni špric v ritem sonca.

Za osem let sem mlajši, ves okreten in polepšan,

prvi med vojaki kje pri pivu in v mestu,

še v oprtaču, Švejk nekakšen, z dvojno lozo.

Prekrasen tunel je kasarna: tisoč teles v enosmerni cesti.

Vsi mrzli in vroči, molčeči in s krikom:

Začnimo še enkrat.

Oj oče moj pokojni, kako se leto 72 je razpustilo?

Nekam navzgor v vrh slasti in hkrati v barje

jeze moje. A zate le še meseci,

potem še tedni, dnevi.

Bo z mano isto?

Kdaj ne bo več žarelo?

Kdaj bom rekel: Pusti me. Odidi!

Ves bel in strpljen in nemočen.

Že pesnik smrti.

Molči, vojniki!

Utrudi se spev: samo še 333 dni.

V vsaki stopinji je riž spomina,

ki se zaleskeče, odmakne kam v stran.

Pade že danes.

Spomin očesa je samotna nit opoja,

Prev. C. Z.

ki prikliče dom mi in sinova,
prav vso lepoto naše rožne igre,
vse skrivno srečne, v ljubezni lepe, zame sončne.

Ne najdeva se nikdar skrivna sila,
bakreni bik strdline vrele, ki razdaja se v času,
v strmi meni, ki obišče bližnje in najdaljne.
Ti dnevi vojske, skrivni logos, ki podarja šibkost sebe,
le krutost ljubosumja, strast ošabno, vtira v
puško duše . . .

Ne najdeva se nikdar skrivna sila,
saj komaj moreš biti za vojaka,
za zbiralca dnevov in bežanja likov,
za enostavneža, ki od moči zastane, zagori
in včasih poje.

3.

Koraki, koraki. Vsa mučenja zemlje in jekljenja telesa,
zamrite!

Sivo in zeleno in rjavo v megli olivnega,
v barvi cikorjine pare, ne daj, da pozabim na drugo,
na belo ženske, na črno punčare,
na rdeče ljubezni, na rumeno otroka!

Ne utruđi se spev: samo še 333 dni.

V vranah škriplje zrak v ledenih jutrih.

Hrib te krađe, ozka, utrujena Lašva.

Zmučen in upehan sem, napet in oster od
mine napora.

Ne mislim te v sanjah, črna prsna tarča.

Nikogar ni, ki bi ga zvlekel za tvoj kruti obris.

Streljam za lepoto očesa, za željo vdiha,

za obliko zbranosti.

Ubijam in režem le planje in klance, le oblo odvečnost
za strme vršne oblike,

za ostro sliko sebe in vrane,

včrtane v svinčeno ledišče kasarne.

V vranah škriplje zrak in spomin na limone
regrata, na rože aprila. Oj znanje, nekakšen
strah, ki vozi nas po spirali iz let, ocen . . .

Skozi smešne muke učlovečenja,
skozi hec in Ne...
Zate sovrašтво... Pošvedrani škornji.

Stre se lik bežanja golobov,
njihova zamenjava z vranami, s črnimi punčarami
iz zelenega in sivega, iz nove umetnine
začenjanja drugega.

Prihajaš, krasotica, žena skrivnostna, v pismih živeča,
ki te mislim z vodo,
s prevračanjem utrujenega zraka,
za vedno vroče. Mrzlo.

S sabo.

Si poljubljal rdeče v sneženju večera v Laško?

Si videl male bele otroke, prekopicajoče se v belem oktobra?

Molči, vojnik!

Sneg zasmeje se na koci.

Iz teme se izsvetlijo škornji.

Vrane spet vedrijo že na pragu.

A jaz vztrajam in še enkrat upam in želim začeti.

Sila je med tankom in žensko,
med topovi in maki, mitraljezom in srno,
med koraki in rafali in soncem oranžnim.
Sila je med vojakom in rožo,
že odcvetelo, v jeseni le bilko,
in nekim redom in nekim ukazom: Vse mora takšno ostati!
Sila je med očesom in puško,
med udarno iglo in roko...

Teško jo razumem,

govori mi kot slutnja,

poje le v sanji,

v klicu iz pesmi:

Še enkrat!

4.

Nekje preko Lašvine gore so hribi in griči,
ravnine in zeleno in utrujeno oker.

Nekje preko okna oktobra je premogasta Sava
in žveplasti dim nad tovarno megleno,
pred stajo za turobnost in tavanje,
za nepravo kockanje in slabo delo...

Pred tabo: moje mesto sovražno,
zame izgubljeno, odvratno, ponosno le v modi ponavljanj,
doma le v bogovih neustreznega, krotkega,
da ne rečem nevarno potuhnjenega.
Proti meni za vedno.

Utrudi se spev: samo še 333 dni.
Ne utruj se spev: samo še 333 dni.
Izžgem si solzo in ti rečem NE,
ko se moram vrniti.
Še tebi, mesto kasarne, mesto prevrnjenih mošej,
razmetanih minaretov, pošvedranih trdnjav, tisočeri grobov,
krutih pesnikov listopadnih.

Utrudi se spev: samo še 333 dni?
Niso le dnevi in siva, zelena, ki v kapljah odhaja?
Ure in minute so, včasih vse zlate, včasih roščki
in tuneli rdečega, modrega,
drobni dogodki, tisti snežni pregledi in v ivju drevesa
in ptice v ledu . . .
Poti in stezice na staro trdnjavo,
med hiše ubožnih konzulov izgnancev.
Kostanji turobni na prepovedanem Kalibunaru.

Manje žari in učim se skrivnosti iz besed:
ni mogoče in ne, teh težkih kladiv kamnoseka,
ki iz skale pošasti namučijo obliko,
hladni nesanjani gib, vse zaobli v: tako bo.

Jaz znam se že stokrat pregrizniti,
razbiti sodbe in sanje in želje na
kocke in krede in tiho zidati, graditi
iz sebe vojaka . . . še enkrat.

Pustil te bom svetla, mirna puška.
Šel bom iz tebe, Travnik, mesto gostiln in kavarn,
kjer vse se med sabo pozna in tujce kaznuje.
Pustil te bom, tokrat zadnjič, svet menjave . . .
Moj svet popuščanj, dvoma, sonca, ki odpušča
in ki obrača se še zadnjič v moj »še enkrat«,
v svetlo novo: spet začeti, spet ljubiti.